

Ajankohtaista viljelijätuista

Riikka Knaapi, MMM

CAP-suunnitelman toimeenpano

- Edennyt pääosin hyvin ja yli puolet vuodelle 2025 asetetuista tulostavoitteista ylitettiin.
- Pinta-ala- ja eläintukien osalta on edetty suunnitellusti.
 - Suoriin tukiin käytettävissä oleva EU-rahoitus on pyritty käyttämään tarkasti – pieniä määrärahasiirtoja toimenpiteiden välillä
 - Ympäristökorvausten ja luomun tavoitealat eivät kaikilta osin ole täyttyneet.
- Maaseudun kehittämisen toimenpiteisiin varatusta rahoituksesta oli varainhoitovuoden 2025 loppuun mennessä sidottu 64 %.

Väliarvioinnin tuloksia

- Suorilla tuilla ja luonnonhaittakorvauksilla on ollut merkittävä rooli maatalouden resilienssin vahvistamisessa erityisesti markkina- ja sääolosuhteiden vaihteluissa.
- Tuet ovat toimineet vakaana ja ennakoitavana tulonlähteenä, jotka tasaavat yrittäjätulojen vaihtelua eri tuotantosuosunnissa.
- Suorien tukien kohdentuminen on Suomessa vertailumaita tasapainoisempaa.
- Eläinten hyvinvoinnin osalta todetaan, että vapaaporsitus on yleistynyt, naudat laiduntavat enemmän ja lypsylehmien poistoikä on noussut. Broilereiden jalkapohjaterveys on paremmalla tasolla ja pääosin hyvä.
- Eläinten hyvinvointikorvauksen hyvinvointisuunnitelmien hyöty eläinten hyvinvoinnin parantamisessa jää valtaosalla tiloista todennäköisesti hyvin vähäiseksi. Käytännössä tilat täyttävät niitä niukkasanaisesti, lähinnä tuotanto-olosuhteita painottaen ja harvoin päivittäen.

Väliarvioinnin tuloksia

- Viljelemättömien pientareiden ja kaistojen merkitys maatalousympäristön monimuotoisuudelle on merkittävä, mutta niiden määrä on vähentynyt.
- CAP-suunnitelman tukitoimet tuotantoeläinten ja -kasvien geneettiseen monimuotoisuuden lisäämiseen ovat olleet merkittävässä roolissa alkuperäisrotujen ja -lajikkeiden säilyttämisessä.
- CAP-suunnitelman toimenpiteillä on ollut toivottuja vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään. Tavoitetta ei tod.näk saavuteta.
 - investointituet ovat lisänneet uusiutuvan energian kapasiteettia sekä vähentäneet päästöjä maataloudessa.
 - CAP-suunnitelman myötä uuden pellon raivaus on vähentynyt merkittävästi, mutta turvemaiden osuus uusista lohkoista on yhä korkea.
 - Yksivuotisten kasvien osuus turvemailla on säilynyt kuitenkin lähes ennallaan.

Kansallinen tuki

- Sokerijuurikkaan kansallista tukea maksetaan koko maassa 350 euroa hehtaarilta aiempien vuosien tapaan ja sen tukimenekin oletetaan olevan hieman vuotta 2025 suurempi.
- Puutarhatalouden varastointituen lähtötasot eivät muutu vuoteen 2025 verrattuna.
- Pinta-alaperusteiset pohjoiset tuet ja muut pohjoiset tuet, kuten metsämarjojen ja -sienten varastointituki, säilyvät vuoden 2025 tasolla.
- Pohjoisissa pinta-alatuissa sekä sokerijuurikkaan kansallisessa tuessa pellon edellytetään olevan tuenhakijan hallinnassa yhtenäishakemuksen viimeisestä jättämispäivästä hakemuksen viimeiseen mahdolliseen muutospäivään.
- Kansallista pinta-alatuista on edelleen mahdollista maksaa ennakoon 50 prosenttia ennen tuen loppumäärän maksua.

Kansallinen tuki

- Maidon tukea maksetaan tukialueittain porrastettuna 8,6—31,5 senttiä litralta. Litraa kohti maksettua tukitasoa tarkennetaan vuosittain tuotantomäärän kehityksen mukaan.
- Vuoden 2027 alussa maksetaan litratuen jälkierä, jolla varmistetaan käytettävissä olevan vuoden 2026 tuen täysimääräinen käyttö.
- Emolehmien, sonnien uuhien, kuttujen ja teurastettujen sonnien tuki pysyy samana vuoteen 2025 verrattuna. Teurashiehojen tukea korotetaan 25 eurolla eläinyksikköä kohden verrattuna vuoden 2025 tukeen.
- Tuotantoon sidotuista eläinyksikköperusteisista tuista on mahdollista maksaa 85 prosenttia ennakoina kuten vuonna 2025.
- Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan sika- ja siipikarjataloudelle sekä puutarhatuotannolle samantasoisena kuin 2025.

Yksinkertaistamisasetuksen muutokset

- Pysyvän nurmen osuuden kansallinen viitesuhde 5% -> 10%
- Pysyväksi nurmi 5v -> 7v
- Luomutilat tai siihen siirtymävaiheessa olevat tilat vapautuvat osasta hyvää maatalouden ja ympäristökuntoa koskevista vaatimuksista (GAEC 3, 4, 5, 6 ja 7)
 - Sängen poltto, suojakaistat, kaltevien maiden suojakaistat, vähimmäismaanpeite ja viljelykierto

Ympäristökorvaus, LHK, EHK ja luomu

- Kaikkia EU-osarahoitteisia korvauksia voi hakea päätukihaussa vuonna 2026.
- Eläinten hyvinvointikorvaukset säilyvät ennallaan vuoteen 2025 verrattuna ehtojen ja tukitasojen osalta.
- Viljelijän on mahdollista solmia uusia ympäristösitoumuksia ja -sopimuksia sekä sitoumuksia luonnonmukaisesta tuotannosta. Lisäksi ei-tuotannollisten investointien korvausta myönnetään uusiin kosteikkoinvestointeihin.
 - Kosteikkoinvestointeihin voi sisällyttää myös suunnittelukustannukset
 - Maanparannus- ja saneerauskasvien kasvuston voi säilyttää kaksi vuotta
 - Kasvinsuojelu sallitaan turvenurmilla, jos ei ole vuosittaista
 - Apilaa ehdotettu maanparannus- ja saneerauskasviksi (komission hyväksyttävänä)
- Osarahoitteisissa tuissa tuen saamisen edellytyksenä on kasvukaudesta 2026 alkaen, että korvauksen maksun perusteena oleva ala on tuenhakijan hallussa päätukihaun päättymisestä viimeiseen muutospäivään saakka.
 - Kansalliset vastaavasti -25 ja suorat tuet tulossa (HE)

Korvauskelpoisuus

- Ruokavirasto jakaa korvauskelpoisuutta korvauskelvottomille peltolohkoille kunkin Elinvoimakeskuksen alueella saman verran kuin korvauskelpoisuutta on alueella vapautunut.
- Jako suoritetaan siten, että korvauskelpoisuus lisätään ensimmäisenä niille pelloille, jotka ovat olleet viljelyssä pisimpään ilman korvauskelpoisuutta.
- Korvauskelpoisuuden jakovara on tämän mekanismin kautta koko maassa vuonna 2026 noin 5 500 hehtaaria.
- Erillinen 15 000 hehtaaria korvauskelpoisuutta jaetaan 2025 nuorten viljelijöiden tukea saaneiden omistamille korvauskelvottomille pelloille.
- Jäljelle jäävä osuus kohdennetaan paikkatiedon perusteella itäisen Suomen ohjelman alueella sijaitseville korvauskelvottomille pelloille siten, että ensimmäisen korvauskelpoisuuden saavat pellot, jotka on olleet pisimpään viljelyssä.
- Vuonna 2026 korvauskelpoiseen peruslohkoon on mahdollista lisätä myös pieniä korvauskelvottomia aloja. Tämä mahdollistaa peltolohkon muodon parantamisen ja päistehaittojen poistamisen.

EKO-järjestelmä

- Talviaikainen kasvipeite on jatkossa säilytettävä 31.3. saakka.
- Ekojärjestelmätuen luonnonhoitonurmilla ja viherlannoitusnurmilla syyskylvöisten kasvien kylvö ja kylvöön liittyvä lannoittaminen ja kasvinsuojeluaineiden käyttö on jatkossa sallittua toisen vuoden tai sitä vanhemmille kasvustoille 15. päivästä heinäkuuta alkaen. Vastaava päivämäärä oli aikaisemmin 1. elokuuta.
- Luonnonhoitonurmilla ja viherlannoitusnurmilla sallitaan kasvinsuojelu pesäketorjuntana vaikeissa rikkakasvitilanteissa. (sama monimuotoisuuskasveilla 2025)
- Kasvusto on niitettävä vuonna 2026, jos niittoa ei ole havaittu 2025 vuoden osalta pinta-alamonitoroinnissa, paitsi jos tuenhakija voi osoittaa paikkatiedon sisältävällä valokuvalla niittäneensä alan vuonna 2025.
- Monimuotoisuuskasvien siemeniä on kylvettävä tasaisesti koko kasvulohkolle niin, että niistä muodostuu peittävä kasvusto.

EU-tukien tukitasot

- Perustulotuen alustava tukitaso
 - AB-tukialueella on 141 euroa hehtaarilta
 - C-tukialueella 120,88 euroa hehtaarilta.
- Uudelleenjakotulotuen tukitaso on 21,50 euroa hehtaarilta koko maassa. Tukea maksetaan tilakohtaisesti enintään 50 hehtaarille.
- Nuorten viljelijöiden tulotuen tukitaso on 100 euroa hehtaarilta. Tukea voi saada tilakohtaisesti enintään 150 hehtaarille.
- Ekojärjestelmän alustavat tukitasot ovat:
 - talviaikaisessa kasvipeitteessä 40 euroa,
 - luonnonhoitonurmissa 55 euroa,
 - viherlannoitusnurmissa 100 euroa
 - monimuotoisuuskasveissa 210 euroa hehtaarilta.

EU-tukien tukitasot

- Tuotantosidonnaista tulotukea eli EU:n eläinpalkkioita sekä tärkkelysperuna- ja erikoiskasvipalkkioita voidaan viime vuoden tapaan maksaa yhteensä noin 101,7 miljoonaa euroa.
- Eläinpalkkioiden sekä tärkkelysperuna- ja erikoiskasvipalkkioiden vuoden 2026 ehtoihin ei tullut muutoksia verrattuna vuoteen 2025.
- Vuoden 2026 palkkiotasot ovat tässä vaiheessa arvioita.

Ehdollisuus

- Puhdaskaura vapautuu viljelykiertovaatimuksesta
 - yksi- tai monivuotinen viljelykiertovaatimus ei koske tuotantosopimukseen perustuvan puhdaskauran tuotannon pinta-aloja. Puhdaskauraa saa jatkossa viljellä samalla alalla yli kolme vuotta peräkkäin.
- Välikasvi luetaan eri viljelykasviksi vain yksivuotisessa viljelykierrossa.